

Jie Liu et al. (2023). The Association of Borderline Personality Features and Self-Injury Among Adolescents with Non-Suicidal Self-Injury: The Mediating Role of Alexithymia. *Psychology Research and Behavior Management* 2023:16 1741–1754

Vztah hraniční poruchy osobnosti a sebepoškození bez sebevražedných úmyslů u adolescentů: zprostředkující role alexithymie

Jie Liu a kolektiv

Sebepoškození bez sebevražedných úmyslů (NSSI) se stává stále více rozšířeným jevem mezi adolescenty, který ohrožuje jejich zdraví. Cílem studie je prozkoumání vztahu mezi hraniční poruchou osobnosti, alexithymií a NSSI a dále mediační rolí alexithymie mezi hraniční poruchou osobnosti, závažností NSSI a funkcemi NSSI.

Sebepoškození bez sebevražedných úmyslů (NSSI) je úmyslné poškození tkáně těla bez úmyslu spáchat sebevraždu. Zahrnuje řezání, pálení nebo škrábání kůže a úderů nebo kousání sebe sama. NSSI bylo zařazeno jako nová diagnóza do pátého vydání Diagnostického a statistického manuálu duševních poruch (DSM-5). Celosvětová prevalence NSSI u dětí a adolescentů je 19,5 %. Nedávná celonárodní studie s využitím diagnostických kritérií DSM-5 uvádí, že celková prevalence NSSI byla mezi čínským obyvatelstvem 6,8 % v ambulantní péči a 6,5 % mezi hospitalizovanými. Nejvyšší prevalence byla u dětí a mladistvých ve věku 13–17 let (15,9 %) a dospívajících ve věku 18–22 let (13,6 %).

NSSI, hraniční porucha osobnosti a alexithymie

V této studii byl zkoumán vztah mezi strukturou osobnosti a NSSI. Na povahu NSSI mají významný vliv kulturní rozdíly. V této studii jsou důvody pro NSSI zkoumány z pohledu třífaktorového modelu (regulace emocí, hledání pozornosti a sociální vyhýbání se), který se ukázal v čínském kulturním kontextu jako nejfunkčnější. NSSI je spojováno s hraniční poruchou osobnosti. Adolescence je kritickým obdobím pro vznik NSSI a zároveň obdobím, kdy se začíná projevovat hraniční porucha osobnosti a to především okolo 14–17 roku. Proto je při zkoumání chování adolescentů souvisejícího s NSSI důležité se zaměřit i na hraniční poruchu osobnosti. Jedna ze studií zjistila silnou statistickou spojitost mezi NSSI a sebevražedným chováním u lidí s hraniční poruchou osobnosti. Výzkum naznačuje, že emocionální dysregulace je klíčovým rysem hraniční poruchy osobnosti. Adolescenti s hraniční poruchou osobnosti často zažívají více negativních emocí, což je vede k sebepoškození bez sebevražedných úmyslů. Jedná se o strategie pro regulaci emocí a zmírnění psychické tíže. Další důležitým faktorem pro vznik NSSI může být alexithymie. Alexithymie je koncept pocházející z oblasti psychosomatické medicíny. Osoby s alexithymií mají nedostatek slov pro vyjádření svého emocionálního stavu a mají obtíže rozlišit pocity od fyzických stavů. Předchozí studie ukázaly, že alexithymie je charakterizována dysfunkcemi ve všech fázích zpracování emocí, jak psychologicky, tak fyziologicky. Alexithymii často doprovází negativní emoce. Podle modelu emocionální kaskády vyvolávají negativní emoce u pacienta opakující se myšlenky, což posiluje negativní emoce. Začarovaný kruh vede k intenzivním negativním emocionálním zážitkům a NSSI je využívána jako strategie k úniku nebo alternativnímu způsobu vyjádření pocitů. Adolescenti s alexithymií nemohou své emoce vyjádřit přímo a mohou také použít sebepoškození k získání pozornosti. Podle modelu

interpersonálního vlivu se NSSI používá k ovlivňování nebo manipulaci chování jiných osob v prostředí osoby, která se sebepoškozuje. Jedná se o způsob, jak požádat o pomoc, vyhnout se opuštění, pokusit se být brán vážněji nebo ovlivňovat chování jiných. Klinické popisy alexithymie i hraniční poruchy osobnosti zahrnují obtížnost identifikace a popisu emocí. Osoby s hraniční poruchou osobnosti a alexithymií vykazují automatické negativní myšlenky a poruchu emoční seberegulace. Ačkoli předchozí studie naznačovaly, že projevy hraniční poruchy osobnosti a alexithymie jsou spojeny s NSSI, žádná studie explicitně neřešila mediativní efekt alexithymie mezi hraniční poruchou osobnosti a NSSI. Tato studie se právě na fenomén zaměřila a zkoumala, zda jsou projevy hraniční poruchy osobnosti spojeny s alexithymií a zda alexithymie spojuje hraniční poruchu osobnosti a závažnost NSSI.

Výběr výzkumného vzorku

Celkem bylo do studie zařazeno 1779 účastníků, kteří byli pacienti psychiatrických ambulantních klinik nebo oddělení čtrnácti psychiatrických nemocnic nebo všeobecných nemocnic v devíti provinciích v Číně. Účastníci byli vybíráni asistenty výzkumu v klinikách nebo na odděleních. Nábor probíhal od prosince 2020 do prosince 2021. Všichni účastníci splňovali diagnostická kritéria DSM-5 pro NSSI a následující kritéria: (1) věk 12–18 let, (2) minimálně šest let vzdělání, (3) měli historii alespoň jednoho případu chování NSSI v posledních 12 měsících. Pacienti byli vyloučeni, pokud: (1) měli předchozí historii schizofrenie nebo mentální retardace; (2) měli předchozí traumatem způsobené poranění mozku, epilepsii nebo jiná známá závažná neurologická nebo organická onemocnění mozku; a (3) měli komorbiditu s chronickými somatickými onemocněními, infekčními onemocněními, poruchami imunitního systému, hraniční poruchou osobnosti, poruchami příjmu potravy nebo závislostí na látkách.

Výsledky studie

Studie odhalila několik důležitých zjištění. Zaprvé, závažnost NSSI má spojitost se všemi třemi funkcemi NSSI. Nejsilnější korelace se prokázala u funkce regulace emocí, následovalo sociální vyhýbání a nakonec hledání pozornosti. NSSI s cílem dosáhnout regulace emocí byla pravděpodobnější při závažnějších projevech NSSI.

Zadruhé, projevy hraniční poruchy osobnosti jsou spojeny se závažností NSSI a třemi funkcemi NSSI (regulace emocí, hledání pozornosti a sociální vyhýbání). I po kontrole skóre TAS-20 byly projevy hraniční poruchy osobnosti stále spojeny s funkcemi NSSI, což může znamenat, že lidé se závažnějšími projevy hraniční poruchy osobnosti se častěji zapojují do NSSI kvůli regulaci emocí, hledání pozornosti a sociálnímu vyhýbání. I tyto zjištění jsou v souladu s předchozími studiemi. U pacientů s alexithymií a hraniční poruchou osobnosti, kteří jsou zmateni ze svých pocitů a mají obtíže s verbálním vyjádřením, je pravděpodobnější, že se uchýlí k NSSI. Čtvrtým zjištěním této studie je zkoumání vztahu mezi NSSI, projevy hraniční poruchy osobnosti a alexithymií. Ukázalo se, že četnost a způsob provádění NSSI (kromě řezání) jsou spojeny s hraniční poruchou osobnosti a alexithymií. U řezání se spojení s hraniční poruchou osobnosti a alexithymií neprokázalo. U závažnějších projevů hraniční poruchy osobnosti a alexithymie adolescenti používají jiné způsoby NSSI.

V souladu s přechodnými studiemi byly ve využívání NSSI zjištěny některé rozdíly mezi pohlavími. U dívek se NSSI projevovalo škrábáním rány, kousáním a škrábáním těla. U dívek

se projevovaly závažnější projevy hraniční poruchy osobnosti a vyšší frekvence NSSI. U dívek bylo pravděpodobnější, že využijí NSSI k emocionální regulaci. Předchozí studie také u dívek prokázaly vyšší úroveň ruminačního myšlení. Podle modelu emocionální kaskády, ruminační myšlení vede ke zvýšené emocionální intenzitě, což zase vede k následným poruchám chování jako je sebepoškozování.

Je třeba uvést několik omezení, která ovlivnila tuto studii. Účastníci byli rekrutováni z psychiatrických ambulantních klinik nebo oddělení, což ovlivnilo reprezentativnost zkoumaného vzorku. Dále byly měřicí nástroje v této studii založeny na sebehodnocení a mohly být ovlivněny přáním respondenta. Navzdory těmto omezením jsou použité měřicí nástroje spolehlivé a platné. Silnou stránkou studie je rozsáhlý a klinicky relevantní vzorek, který odráží část praxe.

Studie zjistila, že účastníci se závažnějšími projevy hraniční poruchy osobnosti měli závažnější projevy NSSI a častěji používali NSSI pro tři účely (regulace emocí, hledání pozornosti, sociální vyhýbání). Alexithymie fungovala jako částečný mediátor mezi projevy hraniční poruchy osobnosti a jak závažností NSSI, tak i častějším používáním NSSI pro účely regulace emocí. Jinými slovy, projevy hraniční poruchy osobnosti mohou zvyšovat projevy alexithymii, což zase zvyšuje závažnost NSSI a funkci regulace emocí pomocí NSSI. Budoucí výzkumníci by mohli pomocí longitudálního modelu zkoumat mediační roli alexithymie mezi projevy hraniční poruchy osobnosti a jak závažností, tak i funkcemi NSSI. Výsledky studie mohou být užitečné pro zlepšení porozumění NSSI u adolescentů a vztahu k hraniční poruše osobnosti a alexithymii. Na základě zjištění studie je možné vyvinout účinné strategie léčby.

Výtah z článku vypracovala: Alice Kourkzi